

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan het kabinet over de Nederlandse inzet in de G20 in 2022 (Kamerstuk 32 429, nr. 21).

De voorzitter van de commissie,
Kuiken

De adjunct-griffier van de commissie,
Konings

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie	4
Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie	6
II Antwoord/Reactie van het kabinet	7
III Volledige agenda	7

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorgenomen Nederlandse inbreng bij de G-20 vergaderingen. Wel hebben zij hierover nog een aantal vragen en opmerkingen.

Veiligheid en de oorlog in Oekraïne

De leden van de VVD-fractie hebben opgemerkt dat in de Kamerbrief geen opmerkingen zijn opgenomen over veiligheid of over de oorlog in Oekraïne. Het is goed dat er over de vele onderwerpen op de brede agenda gesproken wordt, maar volgens deze leden zouden veiligheidsprincipes bovenaan de agenda moeten staan. Is het kabinet voornemens hierover te spreken tijdens de top? Binnen de G20 is er de laatste weken veel discussie over hoe en wanneer de oorlog in Oekraïne te bespreken. Indonesië, als voorzitter, geeft aan dit te willen doen, maar medelid China heeft aangegeven überhaupt de oorlog niet te willen bespreken. Nederland zet zich hard in om de oorlog in Oekraïne via diplomatieke sporen en binnen internationale organisaties te bespreken. De G20 is hier ook een belangrijk forum voor. Wil het kabinet aandringen, samen met gelijkgestemde landen, om dit onderwerp wel op de agenda te krijgen? Welke positie neemt Nederland in indien de oorlog besproken zal worden? Indien bepaalde landen dit niet willen doen, hoe zorgt Nederland ervoor dat het op andere manieren binnen de G20 besproken wordt? En welke mogelijkheden biedt de G20 om landen die dat nu nog niet doen, te bewegen zich zoveel mogelijk te laten aansluiten bij sancties of andere maatregelen om druk te zetten op Rusland, zoals een mogelijke afbouw van de olie-import? Wat is de inzet van het kabinet in deze, en hoe wordt hierbij opgetrokken met andere landen? Is het kabinet het ermee eens dat iedere diplomatieke weg bewandeld moet worden om te voorkomen dat derde landen in het gat duiken, en sancties minder effectief maken door juist nu de economische banden met Rusland op te voeren?

Ook constateren de leden van de VVD-fractie dat er geen informatie is meegenomen omtrent de rol van Rusland binnen de oorlog, haar nieuwe positie in het mondiale financiële systeem of binnen de G20. Sinds de oorlog in Oekraïne is Rusland steeds geïsoleerder geworden binnen het internationale toneel: zo is Rusland een paar dagen geleden uit de Raad van Europa gestapt en wordt Rusland bij het Internationaal Gerechtshof en het Internationaal Strafhof onderzocht. Rusland is nog altijd lid van de G20. Vindt het kabinet dat dit, gezien de situatie, nog wenselijk is? Kan Nederland zich inzetten om Rusland eventueel uit formele gesprekken binnen de G20 te sluiten?

Milieu, klimaat en duurzaamheid

Ten aanzien van milieu, klimaat en duurzaamheid onderschrijven de leden van de VVD-fractie net als het kabinet het belang van samenhang tussen de klimaatdoelen en de milieu en duurzaamheidsagenda en daarmee de noodzaak van een gezamenlijke aanpak. Deze leden zijn dan ook blij dat Indonesië mondiaal groen herstel overneemt als prioriteit voor de G20. Zij ondersteunen het voornemen van het kabinet om te blijven aansturen op beleidsdiscussies over CO₂-beprijzing. De leden van de VVD-fractie willen het kabinet verzoeken in de discussie ook te bespreken wat mogelijkheden zouden zijn voor het internationaal invoeren van een CO₂-beprijzingsmechanisme, vergelijkbaar met het *Carbon Border Adjustment Mechanism* (CBAM) uit het *fit-for-55*-pakket van de EU. Als andere landen een vergelijkbaar CO₂-beprijzingsmechanisme invoeren, vermindert dat de mondiale CO₂-uitstoot en ontstaat er een gelijk(er) speelveld voor onze bedrijven. Dit komt ook de export van Nederlandse bedrijven ten goede.

De leden van de VVD-fractie willen het kabinet ook verzoeken om te spreken over mogelijkheid om een internationale CO₂-markt op te richten. Tijdens de CoP26 zijn er al afspraken gemaakt over wereldwijde handel in CO₂-rechten. Tijdens de G20 kan er gesproken worden over de verdere invulling hiervan en de inrichting van een wereldwijde markt hiervoor.

Tot slot willen de leden van de VVD-fractie het kabinet verzoeken om zich ook in te spannen voor het versterken en het creëren van nieuwe samenwerkingsverbanden voor de Nederlandse industrie, bijvoorbeeld op het gebied van waterstof. De energietransitie is niet alleen noodzakelijk, maar biedt ook kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven. Nederlandse bedrijven kunnen koploper worden en zo ook bedrijven in andere landen helpen te verduurzamen. Het Nederlandse kabinet kan het bedrijfsleven hierin ondersteunen door tijdens de G20 samenwerkingsverbanden op te zetten en te versterken.

Onderwijs

Ten aanzien van onderwijs vragen de leden van de VVD-fractie of er voorbeelden zijn van samenwerking in zorgopleidingen waar door middel van digitaal onderwijs kennis uitgewisseld wordt. Zo nee, hoe kunnen we dit stimuleren?

Gezondheid

Ten aanzien van de wereldwijde aanpak Covid-19 is het voor de leden van de VVD-fractie van belang dat er extra nadruk wordt gelegd op detectie en opsporing, zoals genoemd, en de gezamenlijke inzet op het delen van wetenschappelijke kennis en inzichten.

Deze leden stellen dat het van belang is dat iedereen in de wereld gevaccineerd kan worden, zodat we zo snel mogelijk van de coronellende af kunnen komen. Dat is in het belang van alle mensen in de wereld, maar is ook in het belang van onze gezondheid, veiligheid en economie. De vaccins zijn er. Het is nu zaak dat de distributie van de vaccins in de lage- en middeninkomenslanden zal verbeteren. De Wereldgezondheidsorganisatie kan hier een leidende rol pakken. Het is ook logisch dat de EU de lagere inkomenslanden buiten de EU helpt met vaccineren en hier eensgezind optrekt. De leden van de VVD-fractie vinden het zinnig om de constructieve opstelling van de EU gericht op handel en gezondheid te steunen. Na het uitbreken van de Covid 19-crisis was er namelijk sprake van een mondiale toename aan exportbeperkingen op

medische producten. In reactie hierop heeft de EU, mede op aandringen van Nederland, gewerkt aan voorstellen om in WTO-verband afspraken te maken om handel in essentiële medische goederen zo open mogelijk te laten lopen, en om bij te dragen aan weerbare waardeketen. Daar moeten we mee door gaan en niet uit het oog verliezen dat het primair gaat om de vaccinatie van mensen, niet over discussies over patenten. De leden van de VVD-fractie vragen wel aandacht voor de bescherming van het intellectueel eigendom. Laat bedrijven vaccins ontwikkelen en samenwerken met bedrijven in alle delen van de wereld, zodat er zo snel mogelijk een middel is en we deze pandemie kunnen beëindigen.

Landbouw

De leden van de VVD-fractie constateren dat de huidige situatie van graan- en olietekorten door de oorlog in Oekraïne het belang van goede voedsel- en landbouwsystemen laat zien. Het stemt deze leden positief dat het Indonesische voorzitterschap hier drie prioriteiten voor heeft opgesteld. Zij vragen zich echter af of de Nederlandse overheid niet een prioriteit extra voor kan aandragen. Met name de tweede prioriteit blijft kwetsbaar voor externe schokken zoals oorlog. Op welke manier wordt er tijdens de G20 gesproken over het verhogen van de mondiale voedselproductie, en met name het meer zelfvoorzienend maken van armere gebieden in bijvoorbeeld Afrika die nu sterk van import afhankelijk zijn? Het is van belang dat landen en regio's, zoals de MENA-regio, zelfvoorzienend worden in voedsel. Met Nederlandse kennis en kunde, van bijvoorbeeld de Wageningen Universiteit, kunnen deze regio's geholpen worden met landbouwproductie, zodat zij minder gevoelig zijn voor externe schokken bij bijvoorbeeld handelssystemen. De leden van de VVD-fractie willen aan het kabinet vragen of, en zo ja hoe, zij zich hier voor gaat inzetten. Kan het kabinet ook aandacht vragen voor schaalvergroting?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geagendeerde stukken voor de Nederlandse inzet in de G20 in 2022. Deze leden hebben nog enkele vragen aan het kabinet.

De leden van de D66-fractie zijn verheugd met de uitnodiging van het Indonesisch G20-voorzitterschap aan Nederland om in 2022 deel te nemen aan de G20 top van regeringsleiders, alle ministeriële G20-bijeenkomsten en de voorbereidende (ambtelijke) bijeenkomsten. Deze uitnodiging onderstreept de bijzondere band tussen Indonesië en Nederland.

Rusland

De leden van de D66-fractie zijn bezorgd over de mogelijke invloed van Rusland in de aankomende G20-bijeenkomsten. Kan het kabinet een update geven over de huidige situatie wat betreft Rusland en de G20. Is er bijvoorbeeld al besloten om Rusland voorlopig uit te sluiten van deze bijeenkomsten? Zo nee, wat zijn de overwegingen hierbij? Kan het kabinet toezeggen hier actief voor te zullen pleiten? Kan het kabinet verder aangeven of er tijdens de aankomende bijeenkomsten gesproken zal worden over de oorlog in Oekraïne? Zo ja, kan het kabinet aangeven wat de inzet van Nederland op dit punt zal zijn?

Financiën

De leden van de D66-fractie zijn benieuwd naar de ontwikkelingen rondom het aangenomen nieuwe raamwerk voor internationale belastingheffing, inclusief afspraken voor een wereldwijd minimumniveau van belasting-

heffing bij multinationals. Kan het kabinet een update geven over de ontwikkelingen rondom dit raamwerk? Hoe staat het bijvoorbeeld met afspraken en maatregelen rondom koolstofbeprijzing? Welke mogelijke belemmeringen spelen er nog in dit proces? Hoe denkt het kabinet deze mogelijke belemmeringen in multilateraal verband te mitigeren?

Gezondheid

De leden van de D66-fractie zijn content met de prioritering van het thema transformatie van de globale gezondheidsinfrastructuur. Kan het kabinet uitweiden over de Nederlandse inzet omtrent het op te richten financiële mechanisme voor de mondiale financiering van *pandemic prevention, preparedness and response (PPR)*? Deze leden zijn benieuwd naar de inzet van de verschillende G20 landen om adequate toegang tot zowel essentiële medische maatregelen (vaccins, antivirale middelen, geneesmiddelen, test voorzieningen en medische hulpmiddelen) als de expertise die nodig is om volksgezondheids crises te bestrijden sterk te verbeteren. De leden achten het versterken van lokale productiecapaciteit een elementair onderdeel van de wereldwijde pandemische paraatheid. Ter bevordering van de lokale productiecapaciteit is tijdens de G20-top in Rome opgeroepen tot het vrijgeven van tijdelijke patenten voor de ontwikkeling van noodzakelijke vaccins en geneesmiddelen op mondiaal gebied. Hoe beziet het kabinet de geopolitieke context op het verstevigen van de lokale productiecapaciteit? Is dit een prioriteit in de Nederlandse inzet?

Daarbij zijn de leden van de D66-fractie mening dat deze nieuwe fase van de pandemie het moment is voor een kentering van het beleid. In plaats van het oplossen van een gezondheids crisis vraagt deze nieuwe fase veel meer om investeringen in structurele gezondheidssystemen. Nederland is expert en voorvechter op het gebied van Seksuele en Reproductieve Rechten en Gezondheid (SRGR). Op welke manier bepleit Nederland in G20 verband het belang van SRGR als onderdeel van structurele gezondheidssystemen wereldwijd? Wat is de positie van de rest van de G20 op dit punt? Welke kansen ziet het kabinet tot samenwerking binnen de G20 om de Nederlandse doelen te bereiken?

Handel, investeringen en industrie

In de brief lezen de leden van de D66-fractie dat het Nederlandse kabinet de aandacht voor gelijk speelveld, transparantie rondom staatssteun en referentie aan een mogelijk Wereldhandelsorganisatie (WTO) akkoord op visserijsubsidies miste. Hoe denkt het kabinet er alsnog voor te kunnen zorgen dat deze onderwerpen de komende periode genoeg aan bod komen? Welke resultaten verwacht het kabinet op dit gebied binnen G20 te kunnen behalen? Wat is het politieke krachtenveld hierbij?

Klimaat, milieu en duurzaamheid

De leden van de D66-fractie zijn verheugd met de inzet van het kabinet wat betreft klimaat, milieu en duurzaamheid. Tegelijkertijd zijn deze leden benieuwd naar de hernieuwde inzet van het kabinet om de nog niet gerealiseerde doelen uit het vorige G20 voorzitterschap alsnog te bereiken. Op welke manier gaat het kabinet zich bijvoorbeeld inzetten om afspraken te maken over het uitfaseren van bestaande kolencentrales? Deze leden zijn daarnaast benieuwd naar de langdurige energiesamenwerking met Indonesië in het kader van de energietransitie. Kan het kabinet verder uitweiden over hoe deze samenwerking er mogelijk concreet uit zal gaan zien?

Landbouw

De leden van de D66-fractie zijn te spreken over de inzet op het verduurzamen en het versterken van het mondiale voedselsysteem. Kan het kabinet een update geven over de huidige status van het mondiale voedselsysteem? Kan het kabinet daarbij verder uitweiden over de risico's omtrent de huidige stijgende mondiale voedselprijzen vanwege de oorlog in Oekraïne? In hoeverre zal dit onderwerp besproken worden bij deze bijeenkomsten? Wat zal de Nederlandse inzet bij aankomende G20-bijeenkomsten zijn om deze risico's mitigeren? Welke maatregelen zullen er in G20-verband bijvoorbeeld genomen kunnen worden om hieraan bij te dragen? In hoeverre kan de Nederlandse expertise zoals bijvoorbeeld de kennis op het gebied van duurzame landbouw hierbij een rol spelen? Welke andere geopolitieke elementen die bij dergelijke stijgende voedselprijzen naar voren komen zullen er verder aan bod komen bij deze bijeenkomsten? Hoe gaat Nederland een proactieve en constructieve rol spelen om ook bij deze elementen in G20-verband tot oplossingen te komen? Wat is het politieke krachtenveld hierbij?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Nederlandse inzet in de G20 in 2022. Zij hebben daarbij enige vragen en opmerkingen.

Financiën

De leden van de PvdA-fractie onderschrijven het belang om de mondiale vaccinatiegraad te verhogen. Waar in rijke landen inmiddels 73% van de bevolking gevaccineerd is, blijven lage-inkomenslanden op 8% steken. Tijdens de G20 in 2021 werd opgeroepen om manieren te zoeken om mondiale vaccinatie te versnellen en werd de *Access to COVID-19 Tools Accelerator (ACT-A)* genoemd als hét internationale samenwerkingsverband om vaccins te leveren en aan de bevolking toe te dienen. Tevens steunt het kabinet de belofte om 70% van de wereldbevolking voor september te vaccineren. Nederland draagt bij aan ACT-A, maar de door de WHO vastgestelde hoogte van de bijdrage wordt niet gehaald. Op dit moment wordt 20% van de beoogde bijdrage gedaan door Nederland. Gaat het kabinet ervoor zorgen dat Nederland 100% van de vastgestelde *fair share* bijdraagt aan ACT-A en is het kabinet bereid dit ook toe te zeggen tijdens de G20? Zo nee, is het kabinet wel bereid een substantiële stap te zetten met de bijdrage aan ACT-A, en wat gaat het kabinet doen om zo snel mogelijk de gedane beloftes van 70% wereldwijde vaccinatiegraad na te komen?

De leden van de PvdA-fractie benadrukken verder het belang van een eerder initiatief van de G20 om *Special Drawing Rights (SDRs)* van rijke landen – die ze niet zelf gebruiken – beschikbaar te stellen aan onder andere landen op het Afrikaanse continent. Zo kunnen zij investeren in hun economie en de economische impact van de pandemie beheersen en dempen. Waar landen als Frankrijk en Italië al de daad bij het woord voegden en 20% van de in 2021 toegekende SDRs beschikbaar maakten, blijft Nederland steken op een schamele 4%. Is het kabinet bereid het voorbeeld van andere landen te volgen en ook minstens 20% van de Nederlandse SDR-allocatie uit 2021 beschikbaar te maken voor landen die dit nodig hebben? Zo ja, op welke termijn gaat u dat doen? Zo nee, waarom niet?

Verder lezen de leden van de PvdA-fractie dat Nederland in het bijzonder aandacht zal vragen voor het adresseren van kwetsbaarheden in de publieke schuldenlast van opkomende- en lage-inkomenseconomieën en

het bevorderen van schuldentransparantie. Tijdens de Covid 19-crisis is gesproken over het kwijtschelden van schulden, hoe zit dit nu? Kunt u hier verder op ingaan? Wilt u zich tijdens de G20 hard maken dat economieën van lage-en middeninkomens landen die hard geraakt zijn door de pandemie extra financieel worden ondersteund?

Gezondheid

De leden van de PvdA-fractie lezen dat er een voorlopig akkoord is van India en Zuid-Afrika met de Europese Unie en de Verenigde Staten over patenten op coronavaccins. Kan het kabinet deze deal verder toelichten? De leden van de PvdA-fractie onderschrijven het belang van het vrijgeven van de patenten. Kan het kabinet toelichten waarom het zo lang heeft geduurd dat dit akkoord er was? Wanneer treedt dit akkoord in werking? Is het kabinet het ermee eens dat het vrijgeven van vaccins in de toekomst een effectieve en nodige stap is in een vroeg stadium van de wereldwijde pandemiebestrijding? Hoe gaat het kabinet dit meenemen in de Nederlandse inzet?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat er bij de G20 en de Nederlandse inzet de ambitie bestaat om een transformatie van de globale gezondheidsinfrastructuur door te voeren. De adequate toegang tot zowel essentiële medische maatregelen als de expertise die nodig is om volksgezondheidscrisis te bestrijden moet sterk worden verbeterd, zo onderschrijft ook het kabinet. Deze leden zien hierin ook lokale productiecapaciteit als een essentieel onderdeel van de verbetering van een heldere en krachtige gezondheidsinfrastructuur. Wordt er tijdens de G20 ook gesproken over bestaande initiatieven van de WHO zoals de *COVID-19 Technology Access Pool* en de *mRNA Technology Transfer Hub*? Zo niet, is het kabinet voornemens dit in te brengen en deze (financieel) te ondersteunen? Waarom wel/niet? Zo niet, welke andere initiatieven gaat Nederland dan aandragen om expertise die nodig is om volksgezondheidscrisis te bestrijden breed beschikbaar te stellen?

Handel, investeringen en industrie

De leden van de PvdA-fractie lezen dat Indonesië wenst de *trade and investment working group* uit te breiden met *industry*, waarbij uitdagingen rondom adoptie van technologieën door de industrie en waarborgen van sociale inclusie omtrent digitalisering centraal staan. Ook lezen zij dat Nederland terughoudend tegenover dit voorstel staat. Zou het kabinet dit kunnen toelichten? Als de genoemde waarborgen voor sociale inclusie niet in deze werkgroep passen, gaat het kabinet deze dan op een andere manier opnemen in de inzet? Waarom wel/niet?

II Antwoord/Reactie van het kabinet

III Volledige agenda

Nederlandse inzet in de G20 in 2022. Brief regering d.d. 25-02-2022, Minister van Buitenlandse Zaken, W.B. Hoekstra (Kamerstuk 32 429, nr. 21).

Uitkomsten G20-top (Rome, 30 en 31 oktober 2021). Brief regering d.d. 17-12-2021, Minister van Buitenlandse Zaken, H.P.M. Knapen (Kamerstuk 32 429, nr. 20).